

Kajaanin kaupunki

Ympäristöteknisen lautakunnan lupajaosto
23.10.2024 § xx

PÄÄTÖS

Lupanumero 205-2024-5
KAJDno-2024-459
Annettu 28.10.2024

1 (30)

Ympäristölupa, Hoikanportin haulikkorata

ASIA

Ympäristönsuojelulain 27 §:n mukainen ympäristölupahakemus sekä 199 §:n mukainen toiminnan aloittamislupahakemus ulkona sijaitsevalle ampumaradalle Kajaanin kaupungissa kiinteistöllä 205-401-1-11. Kyseessä on olemassa oleva toiminta, eikä toiminnalla ole aiempaa ympäristölupaa.

HAKIJA

Kajaanin Ampujat ry
Lehtovaarantie 405
87900 Kajaani

Y-tunnus: 1459165-7

KIINTEISTÖN OMISTAJA

Suomen valtio

LUVAN HAKEMISEN PERUSTE

Ympäristönsuojelulain (527/2014) 27 §:n 1 momentin ja edelleen liitteen 1 taulukon 2 kohdan 14 a mukaan ulkona sijaitseva ampumarata on ympäristölupavelvollinen.

LUPAVIRANOMAISEN TOIMIVALTA

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen on toimivaltainen lupaviranomainen ulkona sijaitsevan ampumaradan ympäristölupa-asiassa ympäristönsuojelusta annetun valtioneuvoston asetuksen (713/2014) 2 §:n kohdan 13 a mukaisesti.

ASIAN VIREILLETULO

Hakemus on saapunut Kajaanin kaupungille 28.3.2024. Hakemusta on täydennetty 11.4.2024.

Kajaanin kaupungin ympäristöteknisen lautakunnan lupajaosto myönsi toiminnalle ympäristöluvan päätöksellä 4.5.2022 § 19. Vaasan hallinto-oikeus palautti luvan uudelleen käsiteltäväksi päätöksellä 30.6.2023, 916/2023. Hakemusta on päivitetty Vaasan hallinto-oikeuden päätöksen mukaisesti.

TOIMINTAA KOSKEVAT LUVAT, SOPIMUKSET JA ALUEEN KAAVOITUSTILANNE

Luvat

Toiminnalla ei ole aikaisempia ympäristölupia. Rakennuslupa on vuodelta 1975. Toiminnalle on suoritettu ympäristöluvan tarveharkinta 1.10.2004 Kainuun ympäristökeskuksen toimesta, jolloin on todettu ampumaradan muodostavan

toiminnallisen kokonaisuuden sotilaskäytössä olevan ampumaradan kanssa ja ettei ympäristöluvan hakeminen ole tarpeen.

Sopimukset

Kiinteistön 205-401-1-11, jolle haulikkorata sijoittuu omistaa Suomen valtio. Alueen ja ratalaitteiden käytöstä on tehty toistaiseksi voimassa oleva sopimus.

Alueen kaavoitustilanne

Alueella ei ole voimassa olevaa tai vireillä olevaa asema- tai yleiskaavaa.

Kainuun maakuntakaavassa alue on merkitty Puolustusvoimien alueeksi (EP), jolla osoitetaan Puolustusvoimien käytössä olevat tai sellaisiksi suunnitellut varuskunta-, varikko-, harjoitus- ja muut vastaavat alueet. Kaavaan on merkitty erikseen ea-merkinnällä myös ampumarata, jolla osoitetaan puolustusvoimien käytössä ja siviilikäytössä olevia ampumaratoja, joihin kohdistuu vähintään seudullisesti tai maakunnallisesti tärkeitä kehittämistarpeita sekä maankäytöllisten edellytysten turvaamis- ja yhteensovittamistarpeita muun maankäytön kanssa. Kaavassa on merkintä ampumaradan ohjeellisesta melualueesta (me/a), jossa on osoitettu siviilikäytössä ja puolustusvoimien käytössä olevan Hoikanportin ampumaradalle melualue. Lisäksi alueella on suojavyöhykemerkinnät (sv/A ja sv/B), joilla osoitetaan alueita, joiden käyttöä tulisi rajoittaa lähellä sijaitsevan toiminnan aiheuttaman vaaran tai huomattavan häiriön vuoksi.

TOIMINNAN SIJAINNAT JA YMPÄRISTÖ

Radan sijainti

Hoikanportin haulikkorata on viiden haulikkoradan muodostava kokonaisuus noin 6 km etäisyydellä Kajaanin keskustan eteläpuolella. Hoikanportin haulikkorata sijaitsee noin 500 m Hoikanportin ampumaradan pohjoispuolella, jonka toimintaa harjoittavat Puolustusvoimat ja Kajaanin riistanhoitoyhdistys. Kajaanin Ampujat ry:n haulikkorata on aloittanut toimintansa nykyisellä paikalla vuonna 1976.

Rata sijaitsee Suomen valtion omistamalla kiinteistöllä 205-401-1-11, joka on vuokrattu Puolustusvoimille. Hoikanportin ampumarata-alueen käytöstä on tehty toistaiseksi voimassa oleva käyttösopimus Kajaanin Ampujat ry:n, Kainuun prikaatin, Kajaanin kaupungin sekä Kajaanin riistanhoitoyhdistyksen välillä. Haulien teoreettisen leviämisalueen mukaisesti on mahdollista, että haulikkoradan toiminnasta johtuen haulit voivat lentää pohjoispuolella sijaitsevalle naapurikiinteistölle 205-401-1-83, mutta hyvin epätodennäköisesti kiinteistölle 205-401-1-10 haulikkoradan eteläpuolella.

Haulikkorata sijaitsee keskiboreaalaisella havumetsävyöhykkeellä, Kainuun kasvimaantieteellisellä alueella. Radan ympärillä on CORINE-maanpeiteluokituksen

mukaan havumetsää ja harvapuustoista aluetta. Radan itä- ja koillispuolella on mäntyä kasvavaa ojitettua suota, muualla radan ympärillä on kumpuilevaa maastoa. Alueen historiallisten karttojen tarkastelun perusteella aluetta ympäröivät suot ovat olleet tiheästi ojitettuja viimeistään vuoteen 1986 mennessä. Tiheän ojitamisen jälkeen suot ovat alkaneet kasvaa havupuustoa, enimmäkseen männikköä.

Maaperä ja ratarakenne

Maaperä haulikkoradan alueella on GTK:n maaperä 1:200 000 aineiston mukaan sekalajitteista maalajia eli moreenia. Haulikkorata sijaitsee Rogen-tyyppisen moreenimuodostuman itäpäässä. Itäpuolelle viettävän moreenin päälle on radan rakennusvaiheessa tuotu arviolta viisi metriä täytemaata. Rogen-tyyppiset moreenit ovat kerrostuneet mannerjäätikön pohjaosissa railoihin puserumalla, ja moreenipatjan korkeus vaihtelee yleensä 2 – 10 metrin välillä. Jäätikön pohjalla kerrostunutta moreenia kutsutaan pohjamoreeniksi ja se sisältää sulamismoreenia enemmän vettä pidättävää hienoainesta. Moreenin pintaosa on paikoin huuhtoutunutta ja runsaskivistä, muuttuen hienoaineispitoisemmaksi syvemmillä. Maaperäkartan 1:200 000 mukaan radan itä- ja koillispuolisen suon alueella on paksuja turvekerroksia, ja pohjoispuolella on moreenin päällä ohuita turvekerroksia. Rata-alueen pinta on tiheän nurmen, heinien ja pajukon peitossa. Kasvillisuus muuttuu nopeasti havupuuvaltaiseksi metsäksi ampumapaikalta itään edettäessä.

Pohjavesi

Haulikkorata ei sijaitse luokitellulla pohjavesialueella. Lähin luokiteltu pohjavesialue on noin 13 kilometriä haulikkoradan pohjoispuolella sijaitseva Matinmäki-Mustikkamäki (1-lk). Lähin vedenottamo (Salmijärven vedenottamo) on noin 14 kilometrin päässä.

Pintavesi

Haulikkorata sijaitsee Karankajoen valuma-alueella, josta vedet kulkeutuvat Karankajoen kautta Nuasjärven Karankalahteen. Haulikkorata-alueita ympäröi kaksi valtauomaa, jotka yhtyvät radan koillispuolella ja joiden kautta suurin osa haulikkoradan yläpuolisella valuma-alueella muodostuvista vesistä kulkeutuu Karankajokeen. Radan ja valtauomien välissä on oja, jotka virtaavat haulikkoradan lajiratojen teoreettisten mallien mukaisten haulien enimmäislaskeuma-alueen läpi. Maaston muodot ja kasvillisuus vaikuttavat huomattavasti haulien leviämiseen. Valtauomien ja ampumaradan välissä on melko tiheää kasvillisuutta, joka todennäköisesti estää haulien putoamisen suoraan valtauomiin.

Rata-alueita pohjoispuolelta kiertävä valtauoma saa alkunsa Kähköslammesta. Rata-alueen itä-eteläpuolelta kiertävä valtauoma saa alkunsa Lehtovaarantien länsipuolen suo-ojituksista, sekä siihen virtaa myös vettä läheiseltä suoalueelta. Kajaanin riistanhoitoyhdistyksen ja Puolustusvoimien haitta-aineiltaan samankaltaisen toiminnan kuormitus kohdistuu lähinnä itä-eteläpuoleiseen uomaan. Molempien

uomien valuma-alueet ovat lähes kokonaisuudessaan Kainuun prikaatin lähiharjoitusalueella, joka sijoittuu Lehtovaarantien länsipuolelle.

Hakemuksessa todetaan, että vesilain mukaisen määritelmän vesistöksi täyttää, kun vesistön valuma-alue on yli 10 km², vesistössä on ympärivuotinen virtaama sekä kalakulun tulee olla merkittävässä määrin mahdollista. Maastokäynneillä on todettu valtauomissa olevan virtausta ja vesimääränkin olevan melko suuri, joten pääuomissa on mahdollisista ympäristövuotinen virtaus. Kalan kulusta toiminnanharjoittajalla ei ole tietoa, mutta valtauomien yhtymäkohdassa valuma-alue on alle 10 km². Myös Karankajokeen yhteydessä uoman valuma-alueen koko on alle 10 km².

Luonnonsuojelu- ja Natura2000-alueet

Hoikanportin haulikkoradan lähiympäristössä ei ole herkkiä kohteita eikä toiminnalla oletettavasti ole vaikutuksia yli 5 km päässä sijaitseviin suojelualueisiin. Haulikkorataa lähin luonnonsuojelualue on yksityinen luonnonsuojelualue noin 5,4 km päässä ampumaradasta länteen. Lähimmät Natura2000-alueet sijaitsevat noin 7 kilometriä haulikkoradasta itään.

Lähimmät kiinteistöt ja rakennukset

Rata-alueen eteläpuolella noin 500 m etäisyydellä sijaitsee Kainuun prikaatin Hoikanportin ampumarata-alue sekä itä-kaakkoispuolella noin 500 m etäisyydellä puolustusvoimien hallinnassa oleva alue. Lehtovaarantien länsipuolella sijaitsee puolustusvoimien ampuma- ja harjoitusalue. Lähimmät asuinrakennukset sijaitsevat rata-alueesta itä-koilliseen Karankalahden asuinalueella 1,4 km etäisyydellä. Lähimmät loma-asunnot sijaitsevat Karankajärven etelärannalla vajaan 1,9 km etäisyydellä pohjoisimmasta lajiradasta.

HAKEMUKSEN MUKAINEN TOIMINTA

Kajaanin Ampujat ry hakee Hoikanportin haulikkoradalle toistaiseksi voimassa olevaa ympäristölupaa. Haulikkoradalla on mahdollisuus ampuma skeet-, trap- ja kompak sporting-lajeja. Lupaa haetaan 120 000 laukaukselle vuodessa. Toiminnanharjoittaja seuraa laukausmääriä aktiivisesti ja ilmoittaa ne viranomaiselle vuosiraportoinnin yhteydessä. Radalla käytetään urheilu- ja metsästysammuntaan soveltuvia haulikoita ja niihin yleisesti saatavilla olevia patruunoita.

Rata-alueella on viisi haulikkorataa, joista kaksi on trap-rataa, kaksi skeet-rataa, ja yksi kompak sporting-rata. Haulikkoradat sijaitsevat rinnakkain lähes pohjois-eteläsuuntaisesti. Radat on numeroitu yhdestä viiteen etelästä pohjoiseen. Radat 1 ja 2 ovat skeet-ratoja, joissa voi ampua metsästyshaulikkoa sekä kansallista skeetiä. Radalla 3 ammutaan pääsääntöisesti kompak sportingia, mutta radalla voi myös harrastaa samoja lajeja kuin radoilla 1 ja 2. Radat 4 ja 5 ovat trap-ratoja, jotka voi pienin muutoksin muuttaa myös kompak sporting-radoiksi.

Hoikanportin haulikkoradalla harjoittelevat lähinnä Kajaanin Ampujat ry:n jäsenet sekä Kajaanin alueen metsästysseurojen jäsenet. Lisäksi haulikkoradat ovat myös Puolustusvoimien varattavissa. Radalla järjestetään myös yleisölle tarkoitettuja ohjattuja ja valvottuja haulikkoammuntatilaisuuksia ja -kurseja, jotka mahdollistavat harjoittelun ohjatusti ja valvotusti kaikille lajista kiinnostuneille. Toimintaa radalla on ainoastaan lumettomaan aikaan eli huhtikuusta syyskuulle ja toimita-ajoiksi esitetään taulukon 1 mukaisia aikoja.

Taulukko 1. Toiminta-aikarajoitukset

Päivät	Ma-To	Pe	La	Su
Kellonaika	9:00-20:00	9:00-18:00	9:00-19:00	12:00-18:00

Radalla järjestetään seurojen välisiä kilpailuja noin 5 kertaa vuodessa, joissa yhteislaukausmäärä on tyypillisesti jäänyt alle 10 000. Kilpailut pyritään järjestämään haettavien toiminta-aikojen puitteissa. Tarvittaessa sunnuntain osalta haetaan poikkeuslupaa.

Ampumarata on suljettu: uudenvuodenpäivänä, loppiaisena, pitkäperjantaina, 1. ja 2. pääsiäispäivänä, vappuna, helatorstaina, helluntaina, juhannusaattona, juhannuspäivänä, pyhäinpäivänä, jouluaattona, joulupäivänä sekä Tapaninpäivänä.

Tiedot vedenhankinnasta ja viemäroinnistä

Itse ampumaratatoiminta ei tarvitse vettä. Alueella on sähköistetty taukotila, jossa ei ole vesiliittymää eikä viemärointiä. Vähäiset vedet (n. 2 m³/v) tuodaan alueelle astioissa ja ne imeytetään maahan kivipesän kautta. Alueella on kuivakäymälä.

Jätteet ja niiden käsittely

Toiminnassa syntyvät jätteet kerätään erilleen ja toimitetaan kierrätykseen, kuten patruunoiden pahviset pakkaukset ja hylsyt sekä muovit. Bio- ja sekajäte kerätään erikseen. Vaaralliseksi luokiteltavia jätteitä ei ampumaratatoiminnassa synny. Jätehuolto on järjestetty kunnallisten jätehuoltomääräysten mukaisesti. Taulukossa 2 on arvio toiminnassa syntyvistä jätteistä ja niiden määrästä sekä käsittelystä.

Taulukko 2. Arvio syntyvistä jätteistä sekä niiden määrästä ja käsittelystä.

Jätenimike	Arvioitu määrä	Käsittely- tai hyödyntämistapa	Toimituspaikka (jos tiedossa)
Patruunoiden pakkaukset	1000	Jätehuoltomääräysten mukaisesti	
Muoviset haulikupit	200		Kertyvät ratarakenteeseen
Hylsyt	500	Jätehuoltomääräysten mukaisesti	
Kiekot	10 000		Kertyvät ratarakenteeseen

Haulit	2800		Kertyvät ratarakenteeseen
Sekajäte	500	Jätehuoltomääräysten mukaisesti	
Biojäte	50	Jätehuoltomääräysten mukaisesti	

Liikenne ja liikennejärjestelyt

Hoikanportin haulikkorata sijaitsee Lehtovaarantien varressa. Lehtovaarantie on sorapintainen, leveä tie, joka kääntyy Sotkamontieltä etelään. Haulikkoradalle on liittymä Lehtovaarantielta. Liikennemäärät radalle vaihtelevat suuresti toimintakauden aikana keskimäärin käyntejä on arviolta noin 100 kpl viikossa henkilöautoilla ja noin 2 kpl raskailla ajoneuvoilla.

TOIMINNAN PÄÄSTÖT JA ARVIO TOIMINNAN VAIKUTUKSISTA YMPÄRISTÖÖN

Ampumaratatoiminnan merkittävimmät ympäristövaikutukset ja -riskit liittyvät luotien sisältämien metallien mahdollisiin vaikutuksiin ympäristössä sekä ampumamelun leviämiseen. Ampumaratojen parasta käyttökelpoista tekniikkaa koskevassa julkaisussa (Ympäristöministeriö 2014) ”Ampumaratojen ympäristövaikutusten hallinta – Paras käyttökelpoinen tekniikka (BAT)” eli ns. BAT-raportissa on suositellut menetelmät ampumaratojen ympäristöriskien arviointiin ja hallintaan.

Melu

Ampumaratamelun arviointi

Ampumaratatoiminnan melun vaikutukset liittyvät ensisijaisesti häiritsevyyteen ja elinympäristön viihtyisyyteen. Ampumamelua arvioidaan Suomessa käyttäen melusuurena A1-ensimmäisäänitasoa LA_{max}, jolle on annettu valtioneuvoston päätöksen (Vnp 53/1997) mukaiset ohjearvot (taulukko 3). Ohjearvot on tarkoitettu maankäytön ja rakentamisen suunnittelua varten, eikä niiden perusteella arvioida terveys- ja viihtyisyyshaittaa. Päätöksen (53/1997) mukaan ohjearvoja sovellettaessa on otettava huomioon ampumaratatoiminnan luonne, kuten ampuma-ajat, laukausmäärät ja ampumalajit sekä edellä mainittujen alueiden todellinen tai suunniteltu käyttö ja merkitys. Ohjearvojen perusteella ei ole myöskään tarkoitus arvioida pelkästään yksittäistä suurinta laukausäänen tasoa eikä ohjearvoja ole siten asetettu yksittäiselle suurimmalle tapahtumalle (Puolustusvoimat 2022). Olemassa olevilla radoilla ohjearvoja voidaan pitää tavoitearvoina (Ympäristöministeriö 2023).

Taulukko 3. Melutason ohjearvot (Vnp 53/1997)

	Melun A-painotettu enimmäistaso impulssi-aikavakiolla LA _{max} enintään
Asumiseen käytettävät alueet	65 dB
Oppilaitoksia palvelevat alueet	65 dB
Virkistysalueet taajamissa tai niiden välittömässä läheisyydessä	60 dB

Hoitolaitoksia palvelevat alueet	60 dB
Loma-asumiseen käytettävät alueet	60 dB
Luonnonsuojelualueet	60 dB

Ampumaratamelua voidaan selvittää melun mittauksilla ja laskennalla. Ohjeistus ampumaratamelun haitallisuuden arviointimenettelystä on Suomessa tällä hetkellä melun mittaaminen, joka suoritetaan ympäristöministeriön mittausohjeen (1999) mukaisesti. Ohjeen mukaisissa mittausolosuhteissa yksittäisten laukausten pienempien ja suurempien äänitasojen ero voi olla jopa 20-30 dB. Eri päivinä hyväksyttävissä sääoloissa tehtyjen mittausten päiväkohtaisten kokonaistulosten vaihteluväli voi olla 15-20 dB. Näin suuret vaihtelut ovat tärkein syy, miksi melumittauksia ei voida pitää ensisijaisena tapana arvioida ampumaratamelua. (Puolustusvoimat 2022.)

Melulaskentamallilla tehtävän mallilaskennan tarkoituksena on tuottaa suoraan pitkän ajan melutilannetta edustava tulos, joka vastaa mahdollisimman hyvin sellaisten pitkän ajan kuluessa tehtyjen monien eri melumittausten kokonaistulosta, joka tehdään määritellyissä sää- ja mittausolosuhteissa (Lahti ja Markula 2016). "Ampumaratojen ja pienikaliiperisten aseiden ympäristömelun arviointiohje" -ohjeen mukaisesti lähtökohtana on, että mallilaskenta toimii ampumaratamelun ja pienikaliiperisten aseiden ensisijaisena ja yleensä yksinään riittävänä selvitys- ja arviointimenetelmänä ja näin ollen mallilaskennan tulos on se, jota verrataan melun ohje- tai raja-arvoon (Puolustusvoimat, 2022).

Hoikanportin haulikkoradan meluselvitys

Hoikanportin haulikkoradan ympäristömeluselvitys tehtiin vuonna 2020 ympäristölupaprosessia varten mallilaskennan avulla. Laskennassa sovellettiin nykyaikaisia laskentatapoja sekä lähtöarvoina uusimpia ja luotettavimpia haulikon melupäästötietoja. Meluselvitys päivitettiin hallinto-oikeuden päätöksen jälkeen sisältämään ampumaratamelun ohjearvosuureen (L_{Amax}) lisäksi ampumaratamelun kokonaisaltistusta kuvaavan vuositaso (L_{Rden}) suureen, jonka perusteella on tarkasteltu myös melun yhteisvaikutuksia Puolustusvoimien ampumaradan kanssa. HMMT Partners Oy:n laatima ympäristömeluselvitys koskien Hoikanportin haulikkorataa on liitteenä.

Ensimmäisäänitason (L_{Amax}) mukaiset asuin- ja lomarakennuksille asetetut ohjearvot ylittyvät 1 dB:llä. Ylitykset johtuvat radoista 3, 4 ja 5. Enimmäismelu ylittää ohjearvot Karankalahden lähimmillä asuintaloilla, johtuen kompak sporting-radan (R3) ja itään suunnatun trap-radan (R4) toiminnasta. Karankajärven etelärannan loma-asunnoilla ohjearvo ylittyy johtuen pohjoiseen suunnatusta trap-radasta (R5). Toisin sanoen Karankalahden ja Karankajärven kohteilla ylitykset johtuvat eri lajiradoista. Muiden ratojen (R1 ja R2) melu ei ylitä ohjearvoa yhdelläkään kohteella.

Päivitetystä selvityksessä tarkasteltiin vuositasoa (L_{Rden}), jonka laskennassa huomioidaan merkittävästi häiritsevyyteen vaikuttava vuotuinen laukausmäärä ja sen jakautuminen eri ajankohdille (päivä- ja ilta-ajat, viikonloput). Tarkastelun perusteella pysyvän asutuksen ja loma-asutuksen suositusarvo 55 dB ei ylitä. Suositusarvo on ampumaratojen ja pienikaliiperisten aseiden ympäristömelun arviointiohjeen (Puolustusvoimat, 2022) mukainen ja yhtenevä VNa 903/2017 kanssa.

Selvityksessä tarkasteltiin myös haulikkoradan ja Puolustusvoimien ampumaradan yhteismelua, toimintojen yhteisvaikutuksia. Haulikkoradan ja Puolustusvoimien radan yhteismelun vuositaso on noin 1 dB suurempi verrattuna pelkän haulikkoradan vuositasoon, ollen enimmillään noin 52 dB Karankalahden asuintaloilla ja 44 dB Karankajärven loma-asunnoilla. Toisin sanoen toiminnoilla ei ole merkittävää yhteisvaikutusta.

Meluseelvityksen mallinnus on laadittu ampumaratamelun arvioinnin esiselvityksen mukaisesti (Lahti & Markula, 2016), jonka mukaan mallinnuksessa ei huomioida kasvillisuuden vaikutusta melun leviämiseen. BAT-oppaassa (Ympäristöministeriö, 2014) kasvillisuuden on arvioitu vaikuttavan vaimentavasti 0–4 dB. Hoikanportin haulikkoradan ja altistuvien kohteiden välillä ilmakuvan perusteella on yli 1 km verran metsää ja muuta kasvillisuutta. On hyvin todennäköistä, että nykyisellään lähialueen kasvillisuus vaimentaa vähintään 1 dB:n verran ampumaradan toiminnasta johtuvaa melua eivätkä ohjearvot todellisuudessa ylitä Karankalahden asuintaloilla tai Karankajärven loma-asunnolla.

Arvio melun vaikutuksista ympäristöön ja meluntorjuntatarve

Haulikkoradalle ei HMMT:n mukaan suositella rakenteellista meluntorjuntaa, koska se ei ole teknistaloudellisesti perusteltavissa; ylitys on vain 1 dB, mutta senkin torjumiseen tarvittaisiin huomattavat torjuntatoimenpiteet. Ratojen ampumasuunnassa maasto lisäksi laskee, ja maaperä ei ole soveliasta esim. maarakentamiseen. Rakennusaineiset melusteet eivät myöskään ole toteuttamiskelpoisia eikä muita teknisiä meluntorjuntakeinoja yleisesti haulikkoratojen melun torjumiseksi ampumasektorissa ole. Katoksetkin torjuvat melua vain takasektoriin. Näistä syistä toteuttaminen olisi vaikeaa ja kallista varsinkin suhteessa torjuntatarpeeseen (1 dB).

Huomioitavaa on, että ihminen havaitsee ampumaratamelun voimakkuuden muutoksia rajallisesti. Yhden desibelin muutosta ei havaita, kolmen havaitaan, viisi havaitaan selvästi ja kymmenen desibeliä on merkittävä muutos. Myös havaintojen aikaväli vaikuttaa tulkintaan. (Ympäristöministeriö, 2014.) Edellä mainitun perusteella yhden desibelin ylitys ohjearvoissa on sellainen, jota ihminen ei havaitse.

Ympäristönsuojelulain (5 § kohdan 7) mukaan parhaan käyttökelpoisen tekniikan määritelmään sisältyy myös vaatimus teknisestä ja taloudellisesta toteutuskelpoisuudesta. Toimenpiteiden on siis oltava toteutettavissa kohtuullisin

kustannuksin. Koska haulikkoradalle olemassa olevat rakenteelliset meluntorjuntavaihtoehdot eivät ole toteuttamiskelpoisia Hoikanportin haulikkoradalle, esitetään tällä perusteella BAT-oppaan mukaisesti meluvaikutusten hallitsemista rajoitettujen käyttöaikojen avulla.

Ympäristöministeriön oppaan (2023) mukaan ohjearvojen täyttyminen antaa lähtökohtaisesti oikeuden harjoittaa ammuntaa päivittäin klo 07–22 välisenä aikana, mikä vastaa 105:tä tuntia viikkotasolla. Taulukossa 1 on esitetyt ampuma-ajat vastaavat 69 tuntia viikkotasolla. Tämä tarkoittaa noin 35 % vähennystä ampuma-aikoihin verrattuna ohjeellisen lähtökohtaan, mitä voi pitää riittävän suhteessa altistuvien kohteiden määrään ja etäisyyteen sekä alueen muuhun ääniympäristöön. Vaasan hallinto-oikeuden päätöksessä oikeudellisessa arvioinnissa on esitetty kritiikkiä toiminta-aikojen rajoittamattomuudesta. Nyt esitettävät toiminta-ajat rajoittavat edelliseen lupahakemuksessa esitettyihin toiminta-aikoihin (ma-su 9–21) verrattuna viikkotasolla 15 tuntia.

Lupahakemuksen mukaan Vaasan hallinto-oikeuden päätöksessä annetaan ymmärtää, että usein ampumaradoilla on käytössä pidempi kesätauko. Hakijan mukaan kyseinen väite ei pidä paikkaansa. Kesätauco ei ole niin yleinen mitä annetaan ymmärtää. Lisäksi kesätaucon määräämiseen ja sen tarkoituksenmukaisuuteen tulisi olla selkeät perusteet. Esimerkiksi viereisellä puolustusvoimien ampumaradalla ei ole kesätauco. Toisin sanoen, vaikka haulikkoradoille määrättäisiin kesätauco, ei se toisi alueella ampumaratatoiminnasta vapaata, niin sanottua hiljaista aikaa, sillä puolustusvoimien ampumaradan toiminta jatkuu ympäristöluvan mukaisesti ennallaan. Lisäksi Hoikanportin haulikkoratojen käyttö painottuu sulanmaanajalle (huhtikuu-syyskuu), jolloin vuodessa tulee huomattava määrä myös hiljaisia ajanjaksoja. Tätä ei ole hakijan mukaan huomioitu hallinto-oikeuden päätöksessä.

Valtioneuvoston päätöksessä ampumaratojen aiheuttaman melutason ohjearvoista (Vnp 53/1997) esitetyt ohjearvot on tarkoitettu maankäytön ja rakentamisen suunnittelua varten eikä niiden perusteella arvioida terveys- ja viihtyvyyshaittaa. Kyseessä on nimenomaan ohjearvot eikä viralliset raja-arvot. Hakemuksessa viitataan päätöksen kohtaan, jossa todetaan ohjearvojen soveltamisesta 3 §:ssä seuraavaa:

”Ohjearvon soveltaminen: Ohjearvoja sovellettaessa on otettava huomioon ampumaratatoiminnan luonne, kuten ampuma-ajat, laukausmäärät ja ampumalajit, sekä 2 §:ssä tarkoitettun alueen todellinen tai suunniteltu käyttö ja merkitys.”

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti otettaessa huomioon ampuma-ajat ja laukausmäärät, tulee huomioida Hoikanportin haulikkoradan kokonaisaltistusta kuvaava vuositaso (L_{Rden}), joka on enimmillään 52 dB Karankalahden asuintaloilla alittaen siten suositusarvon 55 dB. Toiminnan ei voida katsovan aiheuttavan

kohtuutonta haittaa myöskään sen takia, koska ampumarataa käytetään päiväsaikaan, joten toiminnasta ei aiheudu vaikutuksia unen ja levon häirintään liittyen.

Vnp 53/1997 ohjearvoja sovellettaessa tulee ottaa huomioon alueen käyttö (3§). Alue on kaavoitettu Puolustusvoimien varuskunta-, varikko- ja harjoitusalueeksi tai muuhun vastaavanlaiseen käyttöön sekä ampumarata-alueeksi, jossa on voimassa MRL:n (132/1999) 33.1 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus. Kaavoituksella on pyritty ennalta ehkäisemään mahdollisia toiminnasta aiheutuvia haittoja, sillä haulikkorata sijaitsee maakuntakaavaan merkityllä suojavyöhykkeellä (sv), jolla osoitetaan Kainuun prikaatin lähiharjoitusalueella sijaitsevien Hoikanportin ampumaradan ja Kassunkurun ampuma-alueen suojavyöhykkeet. Vyöhykkeelle ei tule sijoittaa asutusta, työpaikkoja, palveluja eikä virkistystoimintaa. Suojavyöhykkeellä on voimassa MRL:n (132/1999) 33.1 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus, joka turvaa puolustusvoimien käytössä olevan ampumaradan ja ampuma-alueen toimintaedellytykset.

Hakijan mukaan Vaasan hallinto-oikeuden päätöksessä todetaan, että valtioneuvoston asettamat ohjearvot eivät ole oikeudellisesti sitovia, joten viranomaisilla on tapauskohtaisen harkinnan perusteella oikeus määrätä ohjearvoa suuremmat raja-arvot. Täten edellä esitettyjen perusteiden vuoksi toiminnanharjoittaja esittää, että hyväksyttäisiin 1 desibelin ylitys ohjearvoista ja määrättäisiin raja-arvoksi asuinrakennuksille 66 dB ja lomarakennuksille 61 dB. Hakemuksessa on kuitenkin esitetyt rajalliset maksimikäyttöajat, jolla vähennetään toiminnasta mahdollisesti aiheutuvaa häiriötä ja paremmin häiritsevyyttä kuvaava vuositaso (L_{Rden}) ei ylitä suositusarvoa.

Päästöt maaperään ja veteen

Ampumaradan pintamaakerros katsotaan ratarakenteeksi. Tällä tarkoitetaan rata-alueen ampumapaikkojen, välialueen ja maalialueen pintamaata, johon amunnasta syntyvät jätteet kertyvät. Haulikkoradan ratarakenteeksi katsotaan koko kiekkojen ja haulien leviämisalue. Ratarakennetta ei pidetä maaperänä vaan rakenteena, joka voidaan toiminnan loputtua riskiperusteisesti poistaa. Tyypillisesti ampumaratojen ratarakenteissa haitallisten aineiden pitoisuus on paikoitellen korkea, mutta pilaantumisen hallinnan kannalta keskeistä on haitta-aineiden kulkeutumisen riskin hallinta (Ympäristöministeriö, 2014).

Haulikkoratatoiminnan ympäristöä kuormittava vaikutus syntyy pääasiassa haulien sisältämistä metalleista. Haulien merkittävimmät haitta-aineet ovat lyijy, antimoni ja arseeni. BAT-oppaan yhteydessä tehdyissä selvityksissä on havaittu haulikkoratojen ampumasektorin kohonneiden haitta-ainepitoisuuksien rajoittuvan yleensä ylimpään 10 cm kerrokseen maanpinnasta (Ympäristöministeriö, 2014).

Raskasmetallien lisäksi haulikkoradoilla käytettävät savikiekot sisältävät pieninä pitoisuuksina PAH-yhdisteitä. Tyypillisesti Suomessa käytettävien savikiekkojen massasta 0,2–2,5 % on PAH-yhdisteitä. Niin sanotuissa ekokiekoissa PAH-yhdisteiden kokonaispitoisuus jää alle 0,001 %. PAH-yhdisteet ovat hyvin niukkaliukoisia ja yhdisteet pysyvät sitoutuneina kiekkomateriaaliin. Tästä syystä ne eivät leviä ratarakenteiden ulkopuolelle eikä kiekkomurskan kerääminen ole haitta-aineiden hallinnan näkökulmasta parhaan käyttökelpoisen tekniikan periaatteiden mukaisia perusteita. (Ympäristöministeriö, 2014.)

Ammuttavien kiekkojen lentopituus on 65-69 metriä.

Haulikkoradan päästöjen leviämisen arviointi sapluunamallein

Haulit leviävät ampumasektorissa skeet-radoilla noin 200 metrin etäisyydelle ampumapaikasta ja trap-radoilla noin 250 metrin etäisyydelle. Lajien ominaispiirteiden mukaan on arvioitu sekä tutkimuksin todettu suurimpien pitoisuuksien olevan skeet-radoilla noin 100-150 metrin etäisyydelle ampumapaikasta ja trap-radoilla noin 100-200 metrin etäisyydellä. Rata-alueen maaston korkeusvaihtelut sekä metsäpeitteisyys pienentävät haulien leviämisaluetta mallin esittämästä maksimileviämisalueesta. (Ympäristöministeriö, 2014.)

Compak sporting -radoilla haulit leviävät skeet- ja trap-ratojen yhdistelmän mukaisesti, koska kyseisen lajin ampumapaikat ja -sektorit vastaavat skeet- ja trap-lajien yhdistelmään.

VAIKUTUKSET YMPÄRISTÖÖN

Hoikanportin haulikkoradalle on tehty BAT-oppaan mukainen haitta-aineiden hallinnan tarvearviointi. Arvioinnin perusteella radan päästöpotentiaali on kohtalainen- ja pinta- ja pohjavesiriski on pieni. Tämän perusteella Hoikanportin haulikkorata luokitellaan riskitasoltaan perustason (taso 1 – matalan ympäristöriskin kohde) radaksi. BAT-oppaan mukaan alhaisen riskitason radoilla riskinhallinnan kannalta riittävinä toimenpiteinä pidetään kuormituksen seuraamista laukausmäärien avulla ja kohdennetusti mahdollista vaikutusten tarkkailua. Hoikanportin haulikkoradan riskit perustuvat lähinnä mahdollisten haitta-aineiden kulkeutumiseen rata-alueelta pintavalunnan mukana aluetta kiertäviin valtauomiin ja edelleen kulkeutumiseen uomissa Karankajokeen.

Selvityksen mukaan Hoikanportin haulikkoradan alueella ei pystytä luotettavasti erottelemaan eri toiminnoista johtuvia päästöjä, jonka vuoksi ei ole varmuutta mistä kohonneet lyijypitoisuudet luonnontilaan nähden johtuvat. Tämän vuoksi alueen pintavesiä tarkkaillaan jatkossa, jotta saadaan tarkempi käsitys alueen kuormituksesta sekä tarvittaessa toimenpiteet kohdennetaan kuormittavimpiin päästölähteisiin.

Haulikkoradan ratarakenteisiin kertyneiden haitta-aineiden määrää on arvioitu laskennallisesti toimintahistorian aikaisten laukausmääräarvioiden perusteella käyttäen keskivertopanosten tietoja. Oletuksena on, että kaikki haulikkoradalla ammutut laukaukset on ammuttu lyijyhauleilla ja tietyllä latauksella tiettyinä vuosikymmeninä. Kyseessä on suuntaa antava arvio, koska kirjanpitoa laukausmääristä ei ole toiminnan alkuvuosilta. Arvion mukaan Hoikanportin ampumaradan ratarakenteisiin on kertynyt kokonaiskuormitusta 131 160 kg lyijyä, 2704 kg antimonia ja 473 kg arseenia.

Lähimmät vakituiset ja/tai vapaa-ajanasunnot sijaitsevat yli kilometrin päässä, joten myös mahdolliset talousvesikaivot sijaitsevat kohtalaisen etäällä. Näiden tietojen perusteella ja huomioiden ampumaratatoiminnan haitta-aineiden äärimmäisen hidas kulkeutuminen, hakemuksessa arvioidaan haitta-aineiden leviämisen riskin talousvetenä käytettävään pohjaveteen Hoikanportin haulikkoradalta olevan hyvin pieni. Lisäsuojaustarvetta tai välitöntä puhdistustarvetta ei nykyisellään ole.

TOIMINNAN JA SEN VAIKUTUSTEN TARKKAILU

Ampumaradan melupäästöä tullaan tarkkailemaan laukausmäärien perusteella. Toiminnanharjoittaja pitää valvonnalla ja ohjeistuksella huolen, että ampuma-aikoja noudatetaan. Hakemuksessa todetaan, että melumittaukset eivät ole tarpeen, sillä mittaukset eivät toisi mitään lisää nykyiseen tietoon nähden. Mikäli toiminnan muutoksesta aiheutuisi merkittävää muutosta melutilanteeseen selvitetään sen vaikutukset laskentamallin päivityksellä.

Haitta-aineiden kertymistä ratarakenteisiin ja sitä kautta ratakohtaista kuormituspotentiaalia seurataan parhaan käyttökelpoisen tekniikan periaatteita noudattaen laukausmäärien seurannan avulla vuositasolla. Ratarakenteisiin ei sovelleta maaperän pilaantumisen ohjearvoja. Koska ampumaradan toiminta jatkuu, on parhaan käyttökelpoisen tekniikan mukaista jättää ratarakenteet paikoilleen. Ratarakenteen kunnostustarve tulee riskinarvioinnin perusteella harkittavaksi, jos ampumaratatoiminta loppuu ja maankäyttö alueella muuttuu. Kierrätykseen toimitetuista jätemääristä tullaan pitämään kirjaa.

Pintavesiolosuhteita tarkkaillaan ottamalla vesinäytteet kolmen (3) vuoden välein rataa kiertävien valtauomien yhtymäkohdasta, ja vuoden 2020 näytteenotossa käytetyistä taustanäytepisteistä (NP1 ja NP3). Näytteenottoväli on sama kuin Puolustusvoimien ampumaradan ympäristöluvan mukaisessa tarkkailussa, jolloin tulosten vertailu on tarvittaessa mahdollista. Näytteenottotiheyttä esitetään harvennettavaksi, jos ampumaratasidonnaiset haitta-ainepitoisuudet pysyvät keskiarvoltaan alle ympäristölaatumormien. Näytteistä analysoidaan Pb, As, Cu, Zn, Sb (metalleista kokonais- ja liukoiset pitoisuudet), Ca, DOC, pH ja sameus. Lyijyn pitoisuudet esitetään biosaatavassa muodossa.

Ampumaradan BAT-oppaan mukaan arvioidun pohjavesiriski ollessa pieni ei nähdä tarvetta pohjavesitarkkailulle.

Kokonaisuudessaan tarkkailun tuloksista kootaan vuosiraportti, joka toimitetaan valvovalle viranomaiselle vuosittain.

POIKKEUKSELLISET TILANTEET JA NIIHIN VARAUTUMINEN

Hakijan arvion mukaan ampumaradan toiminnassa ei tapahdu sellaisia poikkeuksellisia tilanteita, jotka johtaisivat toiminnan aiheuttamien ympäristövaikutusten lisääntymiseen.

LUPAHAKEMUKSEN KÄSITTELY

Lupahakemuksesta tiedottaminen

Hakemuksesta on tiedotettu julkisella kuulutuksella. Kuulutus ja hakemusasiakirjat ovat olleet nähtävillä Kajaanin kaupungin verkkosivuilla 25.4.–1.6.2024. Kuulutuksen julkaisemisesta ilmoitettiin 24.4.2024 Koti-Kajaani -lehdessä. Kuulutus on annettu erikseen tiedoksi niille, joita asia erityisesti koskee.

Lupahakemuksen vireilläolosta on tiedotettu ilmoituksena Karankalahden kylän kiinteistöjen omistajia sekä läheisen Karankajärven loma-asuntojen asukkaita, jotka melumallinnuksen perusteella voivat altistua melulle. Ilmoituksia lupahakemuksen vireilläolosta lähetettiin 45:lle melualueella sijaitsevalle kiinteistölle.

Lausunnot

Hakemuksesta on pyydetty lausunnot Kainuun ympäristöterveyspalveluilta, Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta (jäljempänä ELY-keskus), Kainuun prikaatilta ja Oulun poliisilaitokselta.

Kainuun ympäristöterveyspalvelut 6.5.2024

Terveysturvaviranomainen on tutustunut hakemukseen liitteineen ja toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Melu

Mallinnuksen perusteella haulikkoradan enimmäisäänitasolle L_{Amax} asetetut ohjearvot ylittyvät 1 dB:llä sekä lähimpien asuin- että vapaa-ajan kiinteistöjen osalta, mutta kokonaisaltistusta kuvaava L_{Rden} alittuu molemmissa tapauksissa. Alkuperäiseen hakemukseen verrattuna esitetyt toiminta-ajat ovat lyhentyneet viikkotasolla 15 tunnilla. Toiminta-aikoja on lyhennetty pääasiassa viikonloppujen osalta.

Hakemuksen mukaan melusteiden rakentamista ei ole nähty teknistaloudellisesti toteuttamiskelpoiseksi ratkaisuksi, mutta hakija on esittänyt toiminta-aikojen

rajoittamista. Terveysturvaviranomainen katsoo toiminta-aikojen rajoittamisen riittäväksi meluntorjuntatoimenpiteeksi.

Pohjavesi

Hallinto-oikeus on katsonut pohjavesivaikutusten osalta ympäristöluvassa annetut määräykset riittäviksi, joten terveysturvaviranomaisella ei ole asiaan huomautettavaa.

Pintavesi

Ampumaratatoiminta näkyy pintaveden laadussa erityisesti kohonneena lyijypitoisuutena. Terveysturvaviranomainen katsoo, että toiminnasta ei saa aiheutua alapuolisessa vesistössä vedenlaadun jatkuvaa heikentymistä, eikä siten suosita tarkkailuvälin harventamista.

Muilta osin terveysturvaviranomaisella ei ole hakemuksesta huomautettavaa.

Kainuun ELY-keskus 30.5.2024

Haulikkoradan toiminnasta aiheutuvia ympäristövaikutuksia ovat melu sekä pohja- ja pintavesi- ja maaperävaikutukset. Hakemuksen liitteenä on radan ympäristömeluselvitys, jota on päivitetty 8.2.2024. Selvityksessä on arvioitu haulikkoratojen meluvaikutuksia ja yhteisvaikutuksia Puolustusvoimien ampumarata-alueen kanssa. Lisäksi hakemuksen liitteenä on arvio laukausmääristä ja niiden perusteella maaperään kertyvistä haitta-aineista sekä haitta-aineiden hallinnan tarvearviointi.

Meluvaikutukset

Haulikkoradan melu ylittää ampumaratamelun asuinalueiden ohjearvon (65 dB) melumallinnuksen mukaan 1 dB:llä lähimmillä altistuvilla kohteilla kompak-sporting-radan ja itään suunnatun trap- radan osalta. Lisäksi pohjoiseen suunnatun trap-radan melu ylittää loma-asuntojen ohjearvon (60 dB) 1 dB:llä. Muiden ratojen melutaso ei ylitä ohjearvoja. Meluselvityksessä on arvioitu Hoikanportin haulikkoradan ja Puolustusvoimien Hoikanportin ampumaradan yhteismeluvaikutuksia.

Hakemuksen haulikkorata on toiminut samalla paikalla jo vuodesta 1975 ja lähietäisyydellä sijaitsee myös toinen ampumarata. Ampumaratatoiminta alueella on vakiintunutta. Rakenteellinen meluntorjunta ei alueelle ole teknillistaloudellisesti perusteltavissa. Meluselvityksessä ei ole myöskään huomioitu haulikkoradan ja asutuksen välissä olevan kasvillisuuden melua vaimentavaa vaikutusta.

Toiminnanharjoittajan esittämät toiminta-ajat nähdään kohtuullisina, radan käyttö painottuu kesäkuukausien (huhti-syyskuu) ajalle. Hakijan esittämät toiminta-ajat (ma-to klo 9-20, pe klo 9-18, la klo 9-19 ja su klo 12-18) ovat suppeampia kuin ympäristölupapäätöksessä (9.5.2022) hyväksytyt (ma-su klo 9-21). Tällä vähennetään asutuk-

selle tulevaa meluhaittaa.

Muut vaikutukset

Vuoden 2020 pintavesien näytteenotossa on havaittu kohonneita lyijypitoisuuksia. Havaitun lyijypitoisuuden lähde pintavesissä ei ole täysin selvää, sillä alueella on toisen toiminnassa olevan ampumaradan lisäksi haulikkorata, jonka toiminta on loppunut. Pintavesiä on jatkossa tarkkailtava ja tarvittaessa ryhdyttävä toimenpiteisiin haitta-aineiden hallitsemiseksi erityisesti pintavesien osalta. Hakemuksessa on esitetty toiminnan tarkkailua kolmen vuoden välein pintavesinäyttein. Kainuun ELY-keskus yhtyy näkemykseen. Tarkkailua voidaan toteuttaa kolmen vuoden välein samoina vuosina kuin viereisen ampumaradan tarkkailu toteutetaan tulosten vertailun helpottamiseksi. Pintavesitarkkailun tuloksien arviointi metallien osalta voidaan tehdä vaihteittain, kuten viereisellä ampumaradalla. Tarkkailun tiheyttä ja laajuutta voidaan tulosten perusteella muuttaa. ELY-keskus ei näe tarvetta pohjaveden tarkkailulle.

Toiminnanharjoittajan on seurattava parhaan käyttökelpoisen tekniikan kehittymistä. Parasta taloudellisesti käyttökelpoista tekniikkaa on soveltuvin osin hyödynnettävä kaikissa haulikkoradan toiminnoissa niin, että ympäristövaikutukset ovat mahdollisimman vähäisiä.

Luvassa tulee määrätä, että toiminnanharjoittajan on ilmoitettava hyvissä ajoin valvontaviranomaiselle toiminnan lopettamisesta ja esitettävä yksityiskohtaiset suunnitelmat toiminnan lopettamisesta ja alueen maaperän tilan selvittämisestä ja puhdistamisesta. Toiminnanharjoittajan tulee siten varautua taloudellisesti pilaantuneen maaperän kunnostamiseen. Toiminnanharjoittaja vastaa toiminnan päättymisen jälkeinkin toiminnan vaikutusten selvittämisestä, tarvittavista toiminnoista ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi ja pilaantuneen ympäristön kunnostamisesta sekä tarkkailusta.

Kyseessä on vakiintunut ampumarata-alue, jonka toiminnan jatkumo on sekä ympäristö- että taloudellisesta näkökulmasta järkevintä säilyttää nykyisellä sijainnilla. Toiminnasta ei aiheudu ELY-keskuksen näkemyksen mukaan kohtuuttomia melu- tai ympäristövaikutuksia, ottaen huomioon, että kyseessä on olemassa olevan ampumarata, jonka toiminta ei ole merkittävästi muuttumassa.

Lausunto Kajaanin kaupunki 22.5.2024

Ympäristötekninen lautakunta on tutustunut Kajaanin Ampujat ry:n ympäristölupahakemukseen ja esittää lausuntonaan, että ympäristölupa voidaan myöntää hakemuksen mukaisesti. Lisäksi ympäristötekninen lautakunta esittää, että ampumaradan pohjoisimman ja pisimpään käytössä olleen Trap-radon toiminnan aikana maastoon levinneiden raskasmetallien osalta tulisi lisäksi tehdä riskienarviointi ja sen perusteella mahdollinen puhdistussuunnitelma.

Lausunto Oulun poliisilaitos 11.9.2024

Oulun poliisilaitoksella ei ole tähän haettuun ympäristölupaan lausuttavaa.

Muistutukset ja mielipiteet

Hakemuksesta jätettiin kaksi muistutusta.

Muistutus AA 17.5.2024

Kiinteistön omistajana vastustan ampumaradan toimintaa vedoten meluhaittaan. Haulikkoammunta aiheuttaa suurta meluhaittaa, joka vaikuttaa merkittävästi asuinviihtyvyyteen.

Pyydämme ottamaan tuulensuunnan huomioon meluhaittaan, koska tuulensuunnalla on merkittävä vaikutus asiaan.

Meluhaitta vaikuttaa myös alentavasti kiinteistön arvoon.

Aukioloajat ovat kohtuuttomat, joka päivä rata on auki, vkl ja ilta-ajat eritoten.

120 000 laukausta, kun ajoitetaan pääasiassa 6kk ajalle niin laukaisumäärä on 666 laukausta päivässä. Valvotaanko nuita laukaisumääriä miten ylipäänsä?

Muistutus BB ja CC 27.5.2024

Muistutuksen jättäjä BB:

Olen virkistyskäytössä olevan kiinteistön [REDACTED] omistaja.

Olen tehnyt etätöitä Karankalahdessa elokuusta 2021 alkaen. Asun suurimman osan ajastani (etätyöt + lomat) isäni omistamassa kiinteistössä [REDACTED].

Muistutuksen jättäjä CC:

Olen loma-asunnon rakentamiseen varatun kiinteistön [REDACTED] omistaja.

Haulikkoradasta aiheutuva meluhaitta vähentää kiinteistön arvoa ja loma-asunnon rakentamista myös omaan käyttöön täytyy harkita uudelleen.

VAATIMUKSET:

Mielestäni uudessa hakemuksessa "Ympäristölupahakemus Hoikanportin haulikkorata Kajaani, 27.3.2024" ei ole riittävästi huomioitu melusta aiheutuvaa kohtuutonta haittaa.

Ensisijaisesti vaadin että Kajaanin kaupungin ympäristöteknisen lautakunnan lupajaosto ottaa huomioon muistutukseni eikä myönnä ympäristönsuojelulain mukaista ympäristölupaa.

Toissijaisesti vaadin että Kajaanin kaupungin ympäristöteknisen lautakunnan lupajaosto ottaa huomioon muistutukseni ja rajoittaa laukausten määrää ja toiminta-aikoja.

Muistutus kokonaisuudessaan on ympäristölupapäätöksen liitteenä 1.

HAKIJAN KUULEMINEN

Hakijalle varattiin mahdollisuus antaa vastine lausuntojen ja muistutuksien johdosta. Hakija toteaa 28.6.2024 päivätyssä vastineessaan mm. seuraavaa:

Kajaanin Ampujilla ei ole vastattavaa Kainuun ELY-keskuksen tai Kainuun Soten ympäristöterveydenhuollon jättämiin lausuntoihin.

Kajaanin kaupungin Ympäristöteknisen lautakunnan lausuntoon toiminnanharjoittaja vastaa seuraavaa:

Toiminnanharjoittaja puoltaa ympäristöteknisen lautakunnan lausuntoa muilta osin paitsi pisimpään käytössä olleen ja vanhimman trap-radnan vaatimusten osalta. Lautakunnan päätöksessä vaaditaan erillistä riskienarviointia ja sen perusteella mahdollista puhdistussuunnitelmaa. Toiminnanharjoittaja muistuttaa, että hakemuksessa on arvioitu koko radnan ympäristöriskiä, eikä ole syytä arvioida yhden radnan riskiä erikseen, sillä haulien leviämialueet osittain menevät päällekkäin, joten yhden radnan vaikutusta ei ole mahdollista edes tarkoin selvittää. Lisäksi hallinto-oikeudenkin päätöksessä on todettu, että kumotussa päätöksessä on annettu riittävät määräykset ratarakenteiden ja maaperän puhdistamisesta, jätehuollosta sekä pohjavesien tarkkailusta toiminnan loputtua. Täten, mikäli toiminta loppusi, olisi vasta siinä vaiheessa tarpeen arvioida riskiperusteisesti alueen puhdistustarvetta.

Molemmat muistutukset ovat sisällöltään vastaavat, joten toiminnanharjoittaja vastaa molempiin seuraavaa:

Muistutuksessa mainitaan muun muassa, että muistutuksissa ilmi tuodut kiinteistöt ovat maakuntakaavassa Puolustusvoimien alueen (EP) välittömässä läheisyydessä ja yksi kiinteistöistä jopa kyseisellä alueella. EP-merkinnällä osoitetaan Puolustusvoimien käytössä olevat tai sellaisiksi suunnitellut varuskunta-, varikko-, harjoitus- ja muut vastaavat alueet. Kaavassa on myös ea-merkintä, jolla osoitetaan puolustusvoimien käytössä ja siviilikäytössä olevia ampumaratoja, joihin kohdistuu vähintään seudullisesti tai maakunnallisesti tärkeitä kehittämistarpeita sekä maankäytöllisten edellytysten turvaamis- ja yhteensovittamistarpeita muun maankäytön kanssa. Lisäksi kaavaan on merkitty suojavyöhykemerkinnät (sv/A ja sv/B), joilla osoitetaan alueita, joiden käyttöä tulisi rajoittaa lähellä sijaitsevan toiminnan aiheuttaman vaaran tai huomattavan häiriön vuoksi. Kaikki muistutuksissa mainitut kiinteistöt sijaitsevat suojavyöhykkeillä.

Muistutuksessa viitataan ympäristöministeriön ampumaratoja koskeviin oppaisiin. Ympäristöministeriön oppaassa (2023) todetaan myös, että ohjearvosta voidaan poiketa esimerkiksi lupaedellytysten täyttämiseksi tai BAT-kohtuullisuusperiaatteen nojalla, sillä ohjearvo on joustava määre. Samaisen oppaan mukaisesti rakennetuilla vanhoilla alueilla melun ohjearvoja voitaisiin pitää tavoitearvoina. Ympäristöministeriön BAT-raportin (2014) mukaan ihminen havaitsee ampumaratamelun voimakkuuden muutoksia rajallisesti. Yhden desibelin muutosta ei

havaita, kolmen havaitaan, viisi havaitaan selvästi ja kymmenen desibeliä on merkittävä muutos. Edellä mainitun perusteella yhden desibelin ylitys ohjearvoissa on sellainen, jota ihminen ei havaitse.

Muistutuksessa huomautetaan, ettei toiminnanharjoittaja ole valmis tekemään meluntorjuntaa rakenteellisin keinoin. Kuten hakemuksen liitteessä 6 todetaan, melun ohjearvon ylitys on ainoastaan 1 dB ja senkin torjumiseen tarvittaisiin huomattava valli, joka tarkoittaa todennäköisesti yli 20 metriä korkeaa vallia. Valli tulisi sijoittaa ratojen ampumasuuntaan, jossa maasto lisäksi laskee, ja maaperä on huono maarakentamiseen. Näistä syistä rakenteellinen toteuttaminen olisi vaikeaa ja kallista varsinkin suhteessa torjuntatarpeeseen (1 dB). Ympäristönsuojelulain (5 § kohdan 7) mukaan parhaan käyttökelpoisen tekniikan määritelmään sisältyy myös vaatimus teknisestä ja taloudellisesta toteutuskelpoisuudesta. Toimenpiteiden on siis oltava toteutettavissa kohtuullisin kustannuksin. Koska haulikkoradalle olemassa olevat rakenteelliset meluntorjuntavaihtoehdot eivät ole toteuttamiskelpoisia kohtuullisin kustannuksin tai käytännössä mahdollista toteuttaa maaston vuoksi Hoikanportin haulikkoradalle, on hakemuksessa esitetty meluvaikutusten hallitsemiseksi käyttööaikoja merkittävää rajoittamista suhteessa ohjearvon ylitykseen.

Muistutuksessa viitataan hakemuksen liitteenä 2 olevaan Kainuun ympäristökeskuksen lupaharkinta kirjeeseen, josta on kulunut lähemmäs 20 vuotta, jonka jälkeen toimintaa on kehitetty ja siten laukausmäärä on kasvanut nykyiselleen 120 000 laukaukseen per vuosi jo aikaisemmin. Täten noin 10 viimeiseen vuoteen verraten toimintaan ei ole tulossa muutosta. Ennen lupahakemusprosessia ei toiminnasta ole aikaisemmin toiminnanharjoittajan tietojen mukaan valitettu. Muistutuksesta ei tarkalleen käy ilmi mihin laukausmäärään toiminta tulisi rajoittaa. Toiminnanharjoittaja kuitenkin toteaa, ettei rajoittamiselle ole perusteita, sillä häiritsevyyttä paremmin kuvaava ja laukausmäärän huomioiva vuositaso (L_{Rden}) ei ylitä pysyvän asutuksen ja loma-asutuksen suositusarvoa.

Muistutuksessa viitataan lakiin eräistä naapuruussuhteista (26/1920). Kuten muistutuksessakin on lainattu, niin arvioitaessa rasituksen kohtuuttomuutta tulee ottaa huomioon paikalliset olosuhteet, rasituksen tavanomaisuus, voimakkuus ja niin edelleen. Toiminnanharjoittaja muistuttaa, että kyseinen toiminta on sille kaavoitetulla alueella ja saanut rakennusluvan toiminnalleen vuonna 1975. Lisäksi ohjearvon ylitys on pieni (1 dB). Täten toiminnasta aiheutuvaa melua voidaan pitää alueelle tavanomaisena ja rasituksen voimakkuutta pienenä, eikä siten kohtuutonta rasitusta tapahdu.

Naapuruussuhdelain muutosta on käsitelty hallituksen esityksestä (HE 84/1999). Esityksen mukaan kohtuuttomuutta arvioitaessa tulisi ottaa huomioon se, onko rasitusta aiheuttava toiminta alkanut ennen kuin haittaa kokeva on alkanut hallita kiinteistöä, rakennusta tai huoneistoa. Yleensä rasitusta ei voitaisi pitää kohtuuttomana, jos sen aiheuttaminen olisi aloitettu ennen kuin myöhemmin

rasitetulle alueelle tulisi uusia haitankohteita. Edellä mainituin syin ei varsinkaan mahdollisesti joskus rakennettavalle lomarakennukselle voida antaa tapauksessa painoarvoa huomioiden maakuntakaavan määräykset. Täten kyseisen henkilön asuessa paikkakunnan ulkopuolella, on viranomaisen arvioitava asianosaisuus. Lisäksi ympäristöministeriön oppaassa (2023) todetaan, että naapureilla on toiminnasta aiheutuviin haittoihin nähden tietty sietämisvelvollisuus – kaikki toiminnasta aiheutuva ääni ei ole välttämättä sellaista haittaa, että siitä aiheutuisi lain tarkoittama toiminnan este.

Vaikutukset kiinteistöjen arvoon, kuten kiinteistöjen arvon aleneminen ei ole ympäristönsuojelulaissa tarkoitettua ympäristön pilaantumista, eikä sitä näin ollen oteta huomioon ympäristölupaharkinnassa. Toisekseen kiinteistöä [REDACTED] koskevassa muistutuksessa, jossa kyseinen asia otetaan esille, on Kajaanin rakennusvalvonnalta saatujen tietojen mukaan valmistunut asuinrakennus 1987, eli lähemmäs 10 vuotta haulikkoradan rakennusluvan jälkeen. Toisin sanoen asuinrakennus on rakennettu haulikkoradan toiminnan aloittamisen jälkeen.

Muistutuksessa pyydetään ottamaan huomioon tuulensuunta. Lainsäädännössä ei ole kyseiseen asiaan otettu kantaa, mutta ympäristöministeriö julkaissut ympäristömelun mittaamiseen ohjeen (1995). Kyseisessä ohjeessa tuulensuunta mittauksissa tulisi olla heikko tai kohtalaista myötätuulta. Tämä on otettu huomion HMMT Partners Oy:n tekemässä melumallinnuksessa ja mallinnus näyttääkin tilanteen, jossa myötätuulta olisi radalta joka suuntaan. Eli pahimman mahdollisimman tilanteen melun leviämisen kannalta. Täten muistutuksen vaatimukseen on jo vastattu ympäristölupahakemukseen teetetyssä melumallinnuksessa.

Muistutuksissa vaaditaan loma-ajalle toiminnasta pidättäytymistä. Myös Vaasan hallinto-oikeuden päätöksessä annetaan ymmärtää, että usein ampumaradoilla on käytössä pidempi kesätauko. Kyseinen väite ei pidä paikkansa. Lisäksi kesätauon määrittämiseen ja sen tarkoituksenmukaisuuteen tulisi olla selkeät perusteet. Esimerkiksi viereisellä puolustusvoimien ampumaradalla ei ole kesätaukoa. Toisin sanoen, vaikka haulikkoradoille määrättäisiin kesätauko, ei se toisi alueelle ampumaratatoiminnasta vapaata, niin sanottua hiljaista aikaa, sillä puolustusvoimien ampumaradan toiminta jatkuu ympäristöluvan mukaisesti ennallaan. Hakemuksessa on esitetty, että ampumarata on suljettu uudenvuodenpäivänä, loppiaisena, pitkäperjantaina, 1. ja 2. pääsiäispäivänä, vappuna, helatorstaina, helluntaina, juhannusaattona, juhannuspäivänä, pyhäinpäivänä, jouluaattona, joulupäivänä sekä Tapaninpäivänä. Toisin sanoen radalle on haettu ammunasta täysin vapaita päiviä.

Lisäksi toimintaa pyritään keskittämään yleisten harjoitusiltojen muodossa tietyille päiville viikosta, joten vaikka tiettyjä toiminta-aikoja luvassa haetaan, tullaan toimintaa keskittämään. Kyseiset vuorot on ilmoitettu Kajaanin Ampujien nettisivuilla.

Toiminnanharjoittaja muistuttaa, että ympäristöministeriön oppaan (2023) mukaan ohjearvojen täytyminen antaa lähtökohtaisesti oikeuden harjoittaa ammuntaa päivittäin klo 07–22 välisenä aikana, mikä vastaa 105:tä tuntia viikkotasolla. Hoikanportin haulikkoradalle haettavat ampuma-ajat vastaavat 69 tuntia viikkotasolla. Tämä tarkoittaa noin 35 % vähennystä ampuma-aikoihin verrattuna ohjeellisen lähtökohtaan, mitä voi pitää riittävänä suhteessa ohjearvon pieneen (1 dB) ylitykseen, altistuvien kohteiden määrään ja etäisyyteen sekä alueen muuhun alueen ääniympäristöön. Vaasan hallinto-oikeuden päätöksen oikeudellisessa arvioinnissa on esitetty kritiikkiä toiminta-aikojen rajoittamattomuudesta. Nyt esitettävät toiminta-ajat rajoittavat edelliseen lupahakemuksessa esitettyihin toiminta-aikoihin (ma-su 9–21) verrattuna viikkotasolla 15 tuntia. Lisäksi häiritsevyyttä paremmin kuvaava vuositaso (L_{Rden}) ei ylitä pysyvän asutuksen ja loma-asutuksen suositusarvo. Myös Kainuun ELY-keskus ja Kainuun Soten ympäristöterveydenhuollon pitävät tätä riittävänä toimenpiteenä.

YMPÄRISTÖTEKNISEN LAUTAKUNNAN LUPAJAOSTON RATKAISU

Ympäristötekni­sen lautakunnan lupajaosto myöntää Kajaanin Ampujat ry:lle ympäristönsuojelulain 27 §:n mukaisen ympäristöluvan ulkona sijaitsevalle Hoikanportin haulikkoradalle kiinteistölle 205-401-1-11, osoitteessa Lehtovaarantie 405, 87100 Kajaani. Toimintaa on harjoitettavaa lupahakemusasiakirjoissa esitetyn mukaisesti, ellei lupamääräyksissä toisin määrätä.

TOIMINNAN ALOITTAMISTA KOSKEVA PYYNTÖ

Ympäristöluvan mukainen toiminta voidaan muutoksenhausta huolimatta aloittaa tätä lupapäätöstä noudattaen.

Lupamääräykset:

Toiminta

- Ampuminen radalla on sallittu ainoastaan haulikkoaseilla. Radalla saa ampua enintään 120 000 laukausta vuodessa. Radalla ammutuista laukauksia tulee pitää kirjanpitoa. (YSL 52 §)
- Toiminta on sallittua lupahakemuksessa esitetyn mukaisesti:

Päivät	Ma-To	Pe	La	Su
Kellonaika	9:00-20:00	9:00-18:00	9:00-19:00	12:00-18:00

Lupahakemuksen mukaisesti ampumarata on suljettu: uudenvuodenpäivänä, loppiaisena, pitkäperjantaina, 1. ja 2. pääsiäispäivänä, vappuna, helatorstaina, helluntaina, juhannusaattona, juhannuspäivänä, pyhäinpäivänä, jouluaattona, joulupäivänä sekä Tapaninpäivänä.

Mikäli kilpailut tai muut tapahtumat aiheuttavat tarvetta poiketa ammunta-ajoista tulee poikkeamisesta tehdä ilmoitus lupaa valvovalle viranomaiselle vähintään 30 vuorokautta ennen tapahtumaa. Alueen lähiasukkaita tulee myös tiedottaa tavanomaisesta poikkeavasta toiminnasta kuten kilpailuista. (YSL 7 § & 52 §, NaapL 17 §)

3. Ampumarata-alueen sisäänkäynnin lähelle on sijoitettava opastaulu, josta käy ilmi radan toiminta-ajat, ampumaradan käyttäjiä koskevat määräykset ja ohjeet sekä radan yhteyshenkilöt. Toiminnanharjoittajan on valvottava, että ampumarataa käytetään ainoastaan lupamääräyksissä sallittuina aikoina ja että ratojen käyttäjät muutoinkin noudattavat tässä luvassa annettuja määräyksiä. (YSL 20 §, 52 §)
4. Ampumarataa ei saa käyttää muuhun kuin ympäristöluvassa esitettyyn toimintaan. Mikäli ampumarata-alueella esiintyy asiattonta kulkua tai ampumaradan luvatonta käyttöä, tulee ampumaradan sisäänkäynnille asentaa lukittava puomi, jolla estetään asiattonta pääsyä alueelle. (YSL 52 §)
5. Ampumarata-alue on merkittävä maastoon siten, että sivulliset eivät voi vahingossa joutua ampumarata-alueen vaara-alueelle. (YSL 52 §)

Melu

6. Ampumaradan aiheuttamien meluhaittojen ehkäisemiseksi ja ympäristön viihtyvyyden turvaamiseksi on asetettava melulle sitovat raja-arvot. Melutaso ei saa ylittää A-painotettuna enimmäistasona impulssivakiolla ($L_{A_{max}}$) määritettynä asumiseen käytettävillä alueilla 66 dB eikä loma-asumiseen käytettävillä alueilla 61 dB. Melutaso ei saa ylittää vuositasovakiolla ($L_{R_{den}}$) asumiseen käytettävillä alueilla 55 dB eikä loma-asumiseen käytettävillä alueilla 50 dB.
7. Ampumaradan melutasojen ehkäisemiseksi tulee ampumaradalla ensisijaisesti ja mahdollisuuksien mukaan käyttää niitä ratoja, joista meluhaittoja lähimpiin häiriintyviin kohteisiin aiheutuu vähiten. Suoritettavien melumittaustulosten pohjalta voidaan antaa tarkentavia määräyksiä esimerkiksi ratojen käytöstä.
8. Ympäristönsuojeluviranomainen edellyttää hakijaa teettämään melumittauksia melutason selvittämiseksi vähintään viiden vuoden välein, joista ensimmäiset vuonna 2025. Melumittauksilla pystytään selvittämään altistuviin kohteisiin aiheutuvaa melutasoa. Melumittausten tiheyttä voidaan lupaa valvovan viranomaisen hyväksynnällä harventaa, jos melumittaustulokset pysyvät alle hakemuksessa esitettyjen melumallinnuksen meluarvojen.

Suunnitelma melumittauksien suorittamisesta tulee toimittaa lupaa valvovalle viranomaiselle hyväksyttäväksi ennen mittauksia. Mittaustulokset tulee toimittaa lupaa valvovalle viranomaiselle viipymättä tulosten valmistuttua.

Mikäli melutasot ylittävät lupamääräyksessä esitetyt sitovat raja-arvot, voi lupaa valvova viranomainen rajoittaa toimintaa nykyisestä laajuudesta asettamalla tarkempia käyttörajoituksia.

(YSL 7 §, 52 §, 54 §, 62 §, 90 §, 142 §, NaapL 17 §, VNp 53/1997)

Pintaveden tarkkailuvelvoitteet

9. Ampumaradan vaikutusta on tarkkailtava vähintään kolmen vuoden välein ottamalla vesinäytteet rataa kiertävien valtauomien yhtymäkohdasta sekä taustanäytepisteistä (NP1 ja NP3). Näytteenotto tulee toteuttaa samoina vuosina kuin viereisen ampumaradan näytteenotto toteutetaan. Näytteistä on analysoitava lyijy (Pb), arseeni (As), kupari (Cu), antimoni (Sb), sinkki (Zn), kalsium (Ca), DOC, pH ja sameus. Vesinäytteiden metallien pitoisuudet selvitetään sekä kokonaispitoisuuksina että liukoisina pitoisuuksina. Näytteenottotiheyttä voidaan lupaa valvovan viranomaisen hyväksynnällä harventaa, jos ampumaratasidonnaiset haitta-ainepitoisuudet pysyvät keskiarvoltaan alle ympäristölaatunormien.

Tarkkailutulokset tulee toimittaa lupaa valvovalle viranomaiselle ja Kainuun ELY-keskukselle viipymättä tulosten valmistuttua. (YSL 7 §, 52 §, 54 §, 62 §, 64 §, 90 §, 171 §)

Toiminnan jätehuolto ja alueen siisteys

10. Ampumaradan jätehuollossa on noudatettava Kajaanin kaupungin voimassa olevia Kainuun jätehuollon kuntayhtymän Ekokympin jätehuoltomääräyksiä. Hyödyntämiskelpoiset jätteet on lajiteltava erikseen ja toimitettava hyödynnettäväksi asianmukaiseen käsittelyyn.
11. Jätteet tulee varastoida siten, että ne eivät aiheuta roskaantumista, epäsiisteyttä tai ympäristön pilaantumisen vaaraa. Ampumarata-alue ja sen ympäristö on pidettävä siistinä.

(YSL 7 §, 52 §, 58 §, JL 13 §, 28 §)

Vastuuhenkilön nimeäminen

12. Toiminnanharjoittajan on nimettävä ampumaradan hoidosta ja valvonnasta vastaava, riittävän asiantuntemuksen omaava henkilö, joka vastaa ampumaradan toiminnasta ja rakenteiden toimivuudesta. Vastuuhenkilön tulee olla selvillä

ympäristölupapäätöksestä ja sen määräyksistä sekä tarvittaessa neuvoa radankäyttäjiä. (YSL 52 §, 62 §)

Kirjanpito ja raportointi

13. Toiminnanharjoittajan on vuosittain helmikuun loppuun mennessä toimitettava valvontaviranomaiselle raportti edellisen vuoden toiminnasta. Raportista on käytävä ilmi ainakin seuraavat seikat:
- niiden päivien lukumäärä, jolloin vuoden aikana on ollut ampumistoimintaa
  - vuoden aikana järjestettyjen kilpailujen ajankohdat ja osallistujamäärät
  - vuoden aikana ammuttujen laukausten lukumäärä radoittain tai ampumalajeittain (skeet, kompak sporting ja trap)
  - tiedot jätteistä ja niiden toimituspaikoista
  - alueella tehdyt huoltotoimenpiteet (mahdolliset maamassojen vaihdot ym.)
  - tiedot näytteidenotosta ja mittauksista sekä näiden tulokset
  - mahdolliset ulkopuolisten tekemät ilmoitukset tai valitukset radan toiminnasta (YSL 62 § ja JL 118-120 §)

Paras käyttökelpoinen tekniikka

14. Toiminnanharjoittajan on seurattava ampumaratatoiminnan parhaan käyttökelpoisen tekniikan (BAT) kehitystä ja otettava sitä soveltuvin osin käyttöön, mikäli se vähentää ympäristön pilaantumisen määrää tai häiriintyviin kohteisiin kohdistuvia meluhaittoja. Toiminnassa on esimerkiksi käytettävä mahdollisuuksien mukaan vähemmän ympäristön pilaantumista aiheuttavia kiekkoja sekä äänenvaimentimia. (YSL 20 §, 52 § ja 53 §)

Toiminnan muuttaminen tai lopettaminen

15. Toiminnan olennaisesta muuttamisesta, lopettamisesta tai toiminnanharjoittajan vaihtumisesta on ilmoitettava lupaa valvovalle viranomaiselle.
16. Toiminnan loputtua ampumarata-alue on puhdistettava alue jätteistä ja rakenteet poistettava. Samalla on selvitettävä maaperän tila ja tarvittaessa puhdistettava alue toimivaltaisen viranomaisen hyväksymällä tavalla.

Toiminnanharjoittajan on toimitettava valvontaviranomaiselle vähintään kuusi kuukautta ennen toiminnan lopettamista suunnitelma toimista, jotka lopettamisen yhteydessä toteutetaan. Suunnitelmasta tulee ilmetä ainakin seuraavat asiat:

- tieto maaperän tilasta ja pilaantumisen laajuudesta (mittaus- tai analyysitulokset haitta-aineiden pitoisuuksista alueella)
- suunnitelma maaperän kunnostuksesta

- o suunnitelma rakenteiden ja rakennusten purkamisesta ja arvio purkamisesta muodostuvista jätteistä ja niiden toimituskohteista
- o arvio ympäristövaikutusten jälkitarkkailutarpeesta.

(YSL 52 §, 94 § ja 170 §)

RATKAISUN PERUSTELUT

Lupaharkinnan perusteet ja luvan myöntämisen edellytykset

Ympäristönsuojelulain 48 §:n mukaan ympäristölupa on myönnettävä, jos toiminta täyttää ympäristönsuojelulain ja jätelain sekä niiden nojalla annettujen säännösten vaatimukset sekä ne vaatimukset, jotka luonnonsuojelulaissa tai sen nojalla on säädetty.

Tämän päätöksen ja lupahakemuksen mukaisesti toimittaessa ei aiheudu kohtuutonta terveyshaittaa, merkittävää muuta ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa, maaperän tai pohjaveden pilaantumista, erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista, vedenhankinnan vaarantumista tai yleiseltä kannalta tärkeän muun käyttömahdollisuuden vaarantumista toiminnan vaikutusalueella eikä naapuruussuhteista annetun lain mukaista kohtuutonta rasitusta naapureille.

Toimintaa on harjoitettu nykyisellä alueella lähes 50 vuotta, eikä siitä ole tullut valituksia. Lupaharkinnassa on otettu huomioon annetut lausunnot sekä hakemuksesta jätetyt muistutukset. Lupamääräyksiä annettaessa on otettu huomioon toiminnan sijainti, toiminnan luonne sekä toiminnan aiheuttama pilaantumis- ja onnettomuusriski.

Alueella ei ole voimassa olevaa tai vireillä olevaa asema- tai yleiskaavaa. Toiminta on voimassa olevan maakuntakaavan mukaista.

Toiminnan aloittamisluvan perustelut ja vakuus

Hakija on hakenut ympäristönsuojelulain 199 §:n mukaisesti toiminnan aloittamista mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta, jotta toimintaa voidaan jatkaa keskeytyksettä. Ampumaradan toiminnalla on pitkä toimintahistoria suhteessa nyt kysymyksessä olevaan ajanjaksoon eikä siitä aiheudu merkittävää ympäristön pilaantumisen vaaran lisääntymistä. Vakuutta toiminnan aloittamiselle muutoksenhausta huolimatta ei tarvita, koska kyseessä on olemassa oleva toiminta, eikä radan toiminnasta aiheudu merkittävää ympäristön pilaantumisen vaaran lisääntymistä.

Lupamääräysten perustelut

Ammunta radalla on sallittu vain hakemuksessa esitetyillä aseilla, ja laukausten määrä on rajattu hakemuksessa esitetyn mukaisesti 120 000 laukaukseen vuodessa. (lupamääräys 1)

Annetut käyttöajat ovat tarpeen melun ja viihtyisyyshaittojen ehkäisemiseksi. Asetetut ampuma-ajat ovat hakemuksen mukaiset. Ampuma-aikoja myönnettäessä on huomioitu, että melumallinnuksen tietojen mukaisesti A-painotetun enimmäistason impulssivakion ($L_{A_{lmax}}$) 1 dB:n melutason ylitys ohjearvoista altistaa viisi vakituista asuinrakennusta ja 15 loma-asuntoa. Määräyksessä on huomioitu kilpailujen ja muiden radan normaalikäytöstä poikkeavien tapahtumien vaatimukset. (lupamääräys 2)

Ampumaradan käytön tiedottamisesta, rata-alueen merkitsemisestä ja toiminnan valvomisesta annettu määräys on tarpeellinen ampumaradan käyttöä koskevien määräysten noudattamisen ja yleisen turvallisuuden kannalta. Ampumaradan käyttö rajoitetaan lupahakemuksessa esitettyyn ampumaratatoimintaan. Tarvittaessa liikkumista ampumaradalle voidaan rajoittaa lukittavalla puomilla. (lupamääräykset 3, 4 ja 5)

Lupamääräys on annettu melutason rajoittamiseksi häiriintyvissä kohteissa. Raja-arvot on myönnetty lupahakemuksessa esitetyn mukaisesti. Raja-arvot ovat tarpeen antaa sitovana altistuvien kohteiden määrän vuoksi. A-painotetun enimmäistason impulssivakiota ($L_{A_{lmax}}$) koskevat raja-arvot on myönnetty 1 dB ohjearvoja suuremmiksi. Ympäristönsuojeluviranomainen katsoo, ettei toiminnasta aiheudu sellaista haittaa terveydelle tai viihtyisyydelle, jonka vuoksi raja-arvo olisi tarpeen antaa A-painotetun enimmäistason impulssivakion ($L_{A_{lmax}}$) ohjearvona. Toiminta alueella voidaan nähdä vakiintuneena eikä toiminnassa tapahdu merkittäviä muutoksia. (lupamääräys 6)

Lupamääräyksellä pyritään vähentämään melulle altistuvissa kohteissa toiminnasta aiheutuvaa meluhäiriötä keskittämällä toiminta niille radoille, joista melumallinnuksen mukaan aiheutuu vähiten häiriötä. (lupamääräys 7)

Määräys on annettu toiminnan meluvaikutusten seuraamiseksi. Lupamääräyksellä voidaan tarvittaessa muuttaa melumittausten tiheyttä tai asettaa rajoituksia toimintaan, kuten esimerkiksi rajoittamalla vuosittaista laukausta määrää tai poistamalla meluraja-arvoja ylittäviä ratoja käytöstä. (lupamääräys 8)

Määräys on annettu toiminnan pintavesivaikutusten seuraamiseksi. (lupamääräys 9)

Toiminnan jätehuoltoa ja alueen siisteyttä koskevat määräykset on annettu roskaantumisen ja ympäristön pilaantumisen estämiseksi. (lupamääräykset 10 ja 11)

Ampumaradan ympäristönsuojelun riittävän tason turvaamiseksi ja viranomaisten yhteydenpidon helpottamiseksi on tarpeen, että toiminnalle on nimetty ympäristöasioista vastaava henkilö, joka tuntee toimintaan liittyvät säännökset ja määräykset sekä huolehtii kirjanpidosta. (lupamääräys 12)

Määräys on tarpeen toiminnan valvonnan ja seurannan kannalta. (lupamääräys 13)

Parhaalla käyttökelpoisella tekniikalla tarkoitetaan mahdollisimman tehokkaita ja kehittyneitä, teknisesti ja taloudellisesti toteuttamiskelpoisia puhdistusmenetelmiä sekä toimintatapoja, joilla voidaan ehkäistä toiminnan aiheuttama ympäristön pilaantuminen tai tehokkaimmin vähentää sitä. BAT-oppaan mukaan niin kutsuttujen ekokiekkojen massan PAH-yhdistepitoisuus jää alle 0,001 %, kun taas yleisesti käytössä olevien saviekkojen PAH-yhdistepitoisuus on tutkitusti noin 0,2...2,5 %. BAT-oppaan mukaan äänenvaimentimen vaikutus eteenpäin suuntautuvaan äänitasoon on 3–8 dB, joka on suurempi kuin esimerkiksi kasvillisuuden vaimentava vaikutus (0–4 dB). BAT-oppaassa esitettyjen meluntorjuntakeinojen kustannuksia vertailtaessa on äänenvaimentimien todettu olevan kustannustehokkaampi keino ampumamelun torjuntaan. (lupamääräys 14)

Velvoite ilmoittaa valvovalle viranomaiselle toiminnassa tapahtuvista muutoksista, toiminnan lopettamisesta ja toiminnanharjoittajan vaihtumisesta on tarpeen valvonnan kannalta. (lupamääräys 15)

Toiminnan lopettamista koskevilla määräyksillä varmistetaan, että toiminnan lopettamisen yhteydessä paikalla tehdään tarvittavat toimet, joilla selvitetään ja poistetaan haitalliset ympäristövaikutukset. Lopettamista koskevien tutkimusten yhteydessä tulee huomioida ainakin kiinteistölle 205-401-1-83 mahdollisesti levinneet ympäristövaikutukset. (lupamääräys 16)

VASTAUS YKSILÖITYIHIN VAATIMUKSIIN

Kainuun ELY-keskuksen ja Kainuun ympäristöterveydenhuollon lausunnoissa esitetyt asiat on huomioitu lupamääräyksissä.

Kajaanin kaupungin ympäristötekni­sen lautakunnan lausunto

Kajaanin kaupungin ympäristötekni­nen lautakunta on lausunnossaan esittänyt, että ampumaradan pohjoisimman ja pisimpään käytössä olleen Trap-radan toiminnan aikana maastoon levinneiden raskasmetallien osalta tulisi lisäksi tehdä riskienarviointi ja sen perusteella mahdollinen puhdistussuunnitelma.

Kajaanin kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen huomioi ympäristötekni­sen lautakunnan näkemyksen aiheesta kiinteistön omistajana. Matkaa ampumaradan pohjoisimmalta radalta (rata 5) kiinteistörajaan on noin 100 metriä. Kiinteistön osa, johon mahdolliset toiminnasta aiheutuvat ympäristövaikutukset ulottuvat, sijoittuu

Kainuun maakuntakaavassa osoitetulle EP-alueelle (Puolustusvoimien alue), jossa on voimassa MRL 33.1 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus. EP-merkintä rajoittaa alueen käyttöä ja liikkumista alueella. Kiinteistön osa sijaitsee myös maakuntakaavan suojavyöhykkeellä (sv), jolla osoitetaan ampumaradan ja läheisen ampuma-alueen suojavyöhykkeet. Haulikkoradalla suurimmat raskasmetallipäästöt aiheutuvat lyijystä. Pintaveden näytteenottotuloksissa on havaittu kohonneita lyijypitoisuuksia. Lyijypitoisuuksien lähde ei ole aivan tarkkaan selvillä, koska näytteenottoaikoille virtaa vesiä muun muassa myös läheiseltä ampuma-alueelta sekä toiselta ampumaradalta.

Toiminnanharjoittajan ympäristölupahakemuksen liitteessä 9 (haitta-aineiden hallinnan tarvearviointi) arvioidaan haulikkoradasta aiheutuvaksi päästöpotentiaaliksi kohtalainen. Päästöpotentiaalın laskenta perustuu ”Ampumaratojen ympäristövaikutusten hallinta - Paras käyttökelpoinen tekniikka (BAT)” -oppaaseen (Ympäristöministeriö 2014) ja siinä esitettyyn pisteytysjärjestelmään. Pisteytysjärjestelmän mukaisesti pisteitä kertyy lyijyn määrästä ratarakenteissa, käyttöistä ja haulikkoratojen määrästä.

Kajaanin kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen näkee riskienarvioinnin ja puhdistussuunnitelman toiminnan aikana toimenpiteenä, jolle ei nähdä perusteita teknisesti ja taloudellisesti eikä lainsäädäntö sitä edellytä. Ympäristönsuojeluviranomainen yhtyy Kainuun ELY-keskuksen näkemykseen siitä, että puhdistussuunnitelmassa toiminnan loppuessa on selvitettävä ja puhdistettava toiminnasta pilaantuneet maaperät. Ympäristönsuojeluviranomainen yhtyy toiminnanharjoittajan vastineen näkemykseen siitä, että riskiperusteinen alueen puhdistustarve on syytä arvioida toiminnan päättyessä. Tämän tulee sisältää myös mahdollisesti naapurikiinteistöille kohdistuneet ympäristövaikutukset, jotka tulee selvittää toiminnan päättyessä.

Vastaus muistutukseen AA

Muistutuksessa otetaan kantaa meluhaittaan, joka vaikuttaa merkittävästi asuinviihtyvyyteen. Ympäristönsuojeluviranomainen näkee, että toiminnanharjoittaja otti vastineessaan riittävässä määrin kantaa toiminnasta syntyvään meluhaittaan. Muistutuksessa pyydetään huomioimaan tuulen suunnan vaikutus syntyvään meluhaittaan. Ympäristöluvallisen toiminnan meluhaittojen arvioinnissa huomioidaan melun kokonaisvaikutus eikä meluhaittaa pystytä arvioimaan muuttuvan seikan, kuten tuulen suunnan, takia yksistään. Kuten toiminnanharjoittaja vastineessaan mainitsi, niin meluhaittaa kuvaava melumallinnus liitteessä 6 (Ympäristömeluselvityksen päivitys 8.2.2024, HMMT Partners Oy) suoritetaan pienen myötätuulen olosuhteissa.

Kiinteistön arvon alenemaa ei pidetä huomioonotettavana seikkana ympäristöluvallisen toiminnan arvioinnissa. Ympäristönsuojelulaki tai lain tulkinnan apuna toimivat oppaat eivät tunne kiinteistön arvon alenemaa toiminnan ympäristöluvan hylkäämisen perusteena.

Ympäristönsuojeluviranomainen katsoo, että toiminnanharjoittaja on huomionnut riittävästi ympäristölupahakemuksessa ja vastineessaan toiminta-aikoja koskevat seikat. Laukausmääriä valvotaan toiminnanharjoittajan kirjanpidon pohjalta. Laukaisumäärä on myönnetty lupahakemuksessa esitetyn mukaisesti sekä laukaisumäärää koskeva lupamääräys on annettu radan käytön historiasta arvioituna teoreettisena laukausten enimmäismääränä. Mikäli on syytä epäillä, että ampumamäärät eivät ole ympäristölupapäätöksen kirjanpitomääräyksen mukaisia, voidaan asiaan puuttua toiminnan valvonnassa. Päiväkohtaisille ampumamäärille ei ole asetettu erityisiä lupamääräyksiä.

Vastaus toiminnanharjoittajan vastineeseen

Toiminnanharjoittaja on 28.6.2024 päivätyssä vastineessaan pyytänyt viranomaisen ottamaan kantaa siihen, onko muistutuksen jättäjä CC oikeutettu asianosainen, koska CC asuu paikkakunnan ulkopuolella. Muistutuksen jättänyt CC omistaa kiinteistön ampumaradan melualueelta, joka on loma-asunnon rakentamiseen varattu kiinteistö. CC voidaan todeta oikeutetuksi asianosaiseksi, koska kiinteistö sijaitsee mahdollisella melulle altistuvalla alueella.

Ampumaradasta on kuultu asianosaisia laajasti lähialueelta, jotta asiassa saadaan kattava selvitys ja kaikilla asianosaisilla on mahdollisuus lausua mielipiteensä. Kiinteistön omistajat ovat oikeutettuja lausumaan mielipiteensä asiassa. Muistutus BB ja CC 27.5.2024 on jätetty molempien asianosaisten nimissä. Viranomainen ei näe ongelmaa asianosaisuudessa sen perusteella, että nämä asuvat paikkakunnan ulkopuolella. Muistutus BB ja CC voidaan siis huomioida päätöksenteossa.

Vastaus muistutukseen BB ja CC

Muistutus on jaettu kolmeen osaan, joista 1. osa koskee meluntorjuntaa rakenteellisin keinoin, 2. osa koskee hakijan toimenpiteiden ja toimintatapojen riittämättömyyttä sekä 3. osa koskee naapurussuhdelakia ja kohtuutonta haittaa.

Muistutuksen jättänyt BB omistaa virkistyskäytössä olevan kiinteistön ja asuu suurimman osan ajasta toisella kiinteistöllä melualueella. BB ei muistutuksessaan ota erityistä kantaa siihen, tulisiko virkistyskäytössä olevaan kiinteistöön huomioida meluhaittoja. Valtioneuvoston päätöksessä ampumaratojen aiheuttaman melutason ohjearvoista (53/1997) 2 §:ssä esitetään melutasojen arvot. Virkistysalueet taajamissa tai taajamien välittömässä läheisyydessä on rajoitettu 60 dB melutasoon. BB:n omistama virkistyskäytössä oleva kiinteistö ei sijaitse taajamassa tai taajaman välittömässä läheisyydessä. Taajama-alueen raja sijaitsee kiinteistön rajasta noin 3 kilometrin päässä pohjoisessa. Täten kyseistä kiinteistöä koskien ei oteta huomioon valtioneuvoston päätöksessä esitettyjä virkistysalueen meluarvoja.

Ympäristönsuojeluviranomainen vastaa CC:n perusteluihin kiinteistön arvosta ja loma-asunnon rakentamisesta. Kiinteistön arvon alenemaa ei pidetä

huomioonotettavana seikkana ympäristöluvallisen toiminnan arvioinnissa. Ympäristönsuojelulaki tai lain tulkinnan apuna toimivat oppaat eivät tunne kiinteistön arvon alenemaa toiminnan ympäristöluvan hylkäämisen perusteena.

Toiminnanharjoittaja on lupahakemuksessa ja vastineessa tuonut esille rakenteellista meluntorjuntaa koskevat haasteet tällä kiinteistöllä. Meluvallin tai vastaavan rakenteellinen meluntorjunnan rakentaminen eteenpäin suuntautuvaan meluun on tässä kohteessa ongelmallista. Torjuntatarpeen ollessa 1 dB ja meluntorjunnan käytännön toteuttamisen ollessa erityisen haastavaa teknisesti ja taloudellisesti, ei tässä tilanteessa voida esittää yksiselitteisiä toteuttamiskeinoja, varsinkin kun ne ovat ristiriidassa parhaan käyttökelpoisen tekniikan määritelmän kanssa (YSL 5 §:n 1 momentin 7 kohta). BAT-oppaassa esitetyt keinot eivät ole yksiselitteisiä torjunnan ratkaisukeinoja, vaan ne perustuvat myös tapauskohtaiseen harkintaan. Ympäristönsuojeluviranomainen yhtyy toiminnanharjoittajan esittämään näkemykseen ja perusteluihin asiasta. Haulikkoradan ampumapaikan rata 4 sijaitsee Maanmittauslaitoksen ylläpitämän Paikkatietoikkuna-sivuston mukaan noin 174 metrin korkeudella merenpinnasta ja laskee trap-radan sapluunamallissa esitetyn ampumamatkan päässä, eli noin 250 metrin päässä ampumapaikasta, noin 168 metrin korkeuteen merenpinnasta. Täten eteenpäin suuntautuvan melun torjumiseksi ei riittäisi pelkästään tasaisessa maastossa sijaitsevan ampumaradan normaali rakenteellinen meluntorjunta vaan siinä tulisi huomioida vielä maaston korkeuden muutos, jolloin meluidan tulisi olla noin 6 metriä korkeampi.

Ympäristönsuojeluviranomainen yhtyy Kainuun ympäristöterveydenhuollon, Kainuun ELY-keskuksen lausunnoissa ja toiminnanharjoittajan vastineessa esittämiin näkemyksiin ja toteaa toiminta-ajan rajoitukset riittäväksi meluntorjunnan toimenpiteiksi. Lupamääräyksissä on esitetty vielä tarkentavia keinoja puuttua meluhaittoihin, suoritettavien tarkentavien melumittauksien perusteella. BAT-oppaassa on mainittu, että viikonloppuiltoja voidaan pitää melun kannalta erityisen häiritsevinä. Toiminta-aikoja on rajoitettu ja määrätty muita päiviä lyhyemmiksi varsinkin viikonloppuiltoina. Toiminta keskittyy sulanmaan ajalle ja täten myös meluhaitatonta aikaa kertyy vuodessa useita kuukausia.

Ympäristönsuojeluviranomainen näkee lupahakemuksessa esitetyt toiminta-aikojen rajoitukset viikonloppujen osalta riittävinä.

Ympäristönsuojeluviranomainen pitää toiminnanharjoittajan vastineessa esittämät perusteet liittyen lakiin eräistä naapuruussuhteista (26/1920) riittäviksi. Melu on alueelle tavanomaista, sillä toiminta on jatkunut sekä kyseisellä haulikkoradalla että viereisellä Puolustusvoimien Hoikanportin ampuma-alueella jo kauan. 1 dB:n rasietta voidaan pitää siten vähäisenä häiriönä, joka ei ole vakavuudeltaan, voimakkuudeltaan tai kestoltaan huomioitavaa. Toiminta ei muutu merkittävästi siitä, mitä alueella on harjoitettu jo vuosikymmeniä. Toiminnasta ei ole myöskään tullut meluvalituksia ennen ympäristölupaprosessin aloittamista. Täten ympäristönsuojeluviranomaisen

näkemyksen mukaan toiminnasta ei aiheudu muistutuksen jättäneille ympäristövahinkojen korvaamisesta annetun lain mukaista oikeutta vaatia korvausta vahingosta, kun toiminnassa noudatetaan ympäristölupamääräyksissä ja hakemuksessa esitettyä.

Muistutuksessa esitettyihin vaatimukseen ympäristönsuojeluviranomainen toteaa, ettei lainsäädäntö mahdollista korvauksien myöntämistä kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimivallassa olevissa tapauksissa. Mahdollisia vahingonkorvauksia tulee hakea erillisellä hakemuksella paikalliselta aluehallintovirastolta (AVI).

PÄÄTÖKSEN VOIMASSAOLO

Tämä päätös on voimassa toistaiseksi sen tultua lainvoimaiseksi. Toiminnan olennaiseen laajentamiseen tai muuttamiseen on haettava erikseen lupa.

Lupaa ankaramman asetuksen noudattaminen

Jos asetuksella annetaan ympäristönsuojelulain tai jätelain nojalla myönnetyn luvan määräystä ankarampia säännöksiä tai luvasta poikkeavia säännöksiä luvan voimassaolosta tai tarkastamisesta, on asetusta luvan estämättä noudatettava.

KÄSITTELYMAKSU

Tämän lupapäätöksen käsittelymaksu on **2350 euroa**. Maksun määräämisessä sovelletaan 1.1.2023 voimaan tullutta Kajaanin kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen maksutaksaa.

SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Ympäristönsuojelulaki (527/2014): 6-8, 11-12, 14-17, 20, 27, 34, 39-40, 42-44, 48-49, 52-54, 58, 62, 64, 66, 70, 83-85, 87, 90, 94, 133, 135, 170-172, 190-191, 198-199, 205 §

Valtioneuvoston asetus ympäristönsuojelusta (713/2014): 2, 11-15 §

Jätelaki (646/2011): 8, 12-13, 15, 28, 118-120 §

Valtioneuvoston päätös ampumaratojen aiheuttaman melutason ohjearvoista (53/1997): 2 §

Laki eräistä naapurussuhteista (26/1920): 17 §

Kajaanin kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen taksa 1.1.2023 (hyväksytty ympäristöteknisessä lautakunnassa 23.11.2022 § 95)

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen voi hakea muutosta valittamalla Vaasan hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä.